

**KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTER**

IRM/IKSZFO-ID/1128/2010.

TERVEZET!

2010. szeptember 16.

ELŐTERJESZTÉS

a Kormány részére

a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK rendelet, továbbá a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. november 23-i hágai egyezmény hazai alkalmazásához szükséges jogalkotási és egyéb feladatokról

2010. szeptember

HATÁROZATI JAVASLAT

A Kormány megtárgyalta és elfogadta a tartással kapcsolatos ügyekben a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK rendelet, továbbá a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. november 23-i hágai egyezmény hazai alkalmazásához szükséges jogalkotási és egyéb feladatokról szóló előterjesztést, és

a) elrendeli az előterjesztés 1. számú mellékletét képező, a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK tanácsi rendelet, továbbá a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. november 23-i hágai egyezmény végrehajtásának biztosítása érdekében szükséges törvénymódosításokról szóló törvényjavaslat Országgyűléshez történő benyújtását,

a törvényjavaslat előadója: dr. Navracsics Tibor közigazgatási és igazságügyi miniszter

b) elrendeli az előterjesztés 2. számú mellékletét képező, a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK rendelet szerinti központi hatósági feladatokat ellátó szerv kijelöléséről szóló kormányhatározatnak a Magyar Közlönyben történő közzétételét,

c) felkéri a külügyminisztert, hogy az a) pont szerinti törvényjavaslat elfogadását követően – annak tartalmával összhangban – gondoskodjon az Európai Bizottság részére történő, a közigazgatási és igazságügyi miniszter által előkészített közlésnek az előterjesztés 3. és 4. számú mellékleteiben szereplő tartalommal történő megtételéről.

RÉSZLETES ELŐTERJESZTÉS

I. Előzmények

Az Európai Unió Tanácsa 2008. december 18-án elfogadta a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló **4/2009/EK rendeletet** (a továbbiakban: Rendelet). A Rendelet a **tartási követelések érvényesítésével összefüggésben szabályozza a határon átnyúló igényérvényesítés rendjét**: főként a joghatósági, elismerési és végrehajthatóság megállapítására vonatkozó szabályokat, emellett feladatokat határoz meg a tagállamok központi hatóságai részére annak érdekében, hogy az érintettek igényérvényesítését elősegítse.

A Rendelettel csaknem párhuzamosan, az EU aktív részvételével került kidolgozásra a **gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. november 23-i hágai egyezmény** (a továbbiakban: hágai egyezmény), valamint a **tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2007. november 23-i hágai jegyzőkönyv** (a továbbiakban: hágai jegyzőkönyv). A hágai egyezmény tárgyi hatálya elsősorban a 21 éven aluli gyermekek tartására (a tartásdíj megállapítására, felemelésére, leszállítására, vagy megszüntetésére, illetőleg a hozott határozatok elismerésére és végrehajtására) terjed ki. A gyermektartási igények érvényesítésének megkönnyítéséhez az egyezmény széleskörű központi hatósági közreműködést is biztosít. Ugyanakkor házastársi tartás tekintetében az egyezmény csak a határozatok elismerésére és végrehajtására biztosít központi hatósági segítséget és azt is csak akkor, ha a végrehajtási igény érvényesítésére gyermektartási igénnyel együtt kerülne sor. Természetesen az egyezmény alapján lehetőség van külön, gyermektartási igénytől függetlenül a házastársi tartás tekintetében hozott határozatok elismerésére és végrehajtására, de csak a központi hatóságok közreműködése nélkül. A hágai tartási egyezményben részes államok, illetve az Európai Unió nyilatkozatban terjesztheti ki az egyezmény alkalmazását, illetve a központi hatósági segítségnyújtás körét egyéb családjogi kapcsolatból eredő tartási kötelezettségre. A hágai tartási egyezmény **EU-tagállam és ún. harmadik állam (nem EU-tagállam) közötti viszonylatban kerülhet majd alkalmazásra. A Rendelet számos tekintetben átveszi a hágai egyezmény rendelkezéseit, vagy éppen utal a hágai jegyzőkönyv kollíziós szabályaira.**

Az EU 2010. április 8-án már ratifikálta a hágai jegyzőkönyvet, a hágai egyezményhez való csatlakozása pedig folyamatban van; a közeljövőben várható az egyezmény aláírásáról szóló EU-határozat elfogadása, majd egy külön határozattal kerül sor az egyezmény EU általi ratifikálására. **A hágai jegyzőkönyvet eddig egyedül az EU ratifikálta, így az még nem lépett hatályba.** Annak érdekében, hogy a Rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a hágai jegyzőkönyv kollíziós jogi szabályait is alkalmazni lehessen az **EU olyan nyilatkozatot tett, hogy a hágai jegyzőkönyv rendelkezéseit 2011. június 18-tól alkalmazni fogja akkor is, ha addig a jegyzőkönyv nem lép hatályba.**

A Tanács által várhatóan a közeljövőben **elfogadásra kerülő határozat-tervezet határozza meg, hogy az EU (illetve tagállamai) a hágai egyezményhez – az egyezmény által meghatározott keretek között - milyen fenntartásokat, nyilatkozatokat tesznek.** A határozat-tervezet szerint a hágai egyezményhez **a tagállamoknak legkésőbb 2010.**

szeptember 18-ig kell bejelenteniük az EU Bizottság felé, hogy az egyezményhez milyen fenntartásokat, nyilatkozatokat kívánnak tenni; ezeket majd az Európai Unió a megerősítő okirat letétbe helyezésekor összesítve teszi meg a hágai egyezmény letéteményese felé.

A Rendelet 76. cikke értelmében azt 2011. június 18-tól kell alkalmazni, feltéve, hogy a 2007. évi hágai jegyzőkönyv ezen a napon alkalmazható a Közösségben. Ennek hiányában a Rendelet a hágai jegyzőkönyv Közösségben való alkalmazásának napjától alkalmazandó hozzátéve, hogy az **EU** előző bekezdésben hivatkozott **nyilatkozata alapján garantált, hogy a hágai jegyzőkönyv szabályait a Közösség alkalmazni fogja 2011. június 18-án, ezért a Rendeletet e naptól kell majd alkalmazni.**

A Rendelet 71. cikkében felsorolt egyes **adatokról** (a Rendelet hatálya alá tartozó ügyekben eljáró bíróságok, hatóságok, központi hatóság kijelölése, stb.) azonban a tagállamoknak már **2010. szeptember 18-ig tájékoztatniuk kell a Bizottságot.**

A tagállami közlések tartalma több vonatkozásban is törvényhozási tárgykört érint, ezért az előterjesztő javasolja, hogy a rendelet hazai alkalmazáshoz szükséges törvény-módosításokat tartalmazó törvényjavaslatot (1. számú melléklet) a Kormány terjessze az Országgyűlés elé, s egyidejűleg határozatban jelölje ki a Rendelet szerinti központi hatóságot. A Rendelet alkalmazásához szükséges belső jogi feltételek ezzel biztosítottak lesznek, s a törvényjavaslat elfogadásával megtehető az Európai Bizottság felé a tagállami közlés is, másrészt megkezdődhet a jogalkalmazók felkészülése is.

II. A Rendelet főbb tartalmi elemei

Hatály, joghatóság, alkalmazandó jog

A Rendelet **tárgyi hatálya** alá meglehetősen széleskörű családi, rokoni kapcsolatokon alapuló **tartási jogviszonyok** tartoznak. Az 1. cikk (1) bekezdése szerint a rendeletet a családi vagy rokoni kapcsolatból, házasságból vagy házassági rokonságból (sógor, anyós, após) származó tartási kötelezettségre kell alkalmazni. A Rendelet **célja** a tartási kötelezettséggel **kapcsolatos nemzetközi magánjogi kérdések** (joghatóság, alkalmazandó jog, határozatok elismerése és végrehajtása) **egységes szabályozása az EU-ban**, illetve **a tagállamok központi hatóságai közötti együttműködés továbbfejlesztése.** A Rendelet az **EU-tagállamok egymás közötti viszonylatában alkalmazandó.**

A Rendelet **joghatósági** rendelkezései univerzális hatályúak; azokat **valamennyi, határokon átnyúló tartási ügyben alkalmazni kell, akkor is, ha az alperes szokásos tartózkodási helye nem EU-tagállamban van.** Ennek következtében a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. tvr. (a továbbiakban: Nmtvr.) joghatósági szabályait a 2011. június 18. után indult tartási ügyekben már nem lehet alkalmazni. Az Nmtvr. joghatósági szabályait ugyanis „kiszorítják” a Rendelet rendelkezései, ezért annak hatályba lépésével a tartási ügyekben az Nmtvr. joghatósági rendelkezései helyett a Rendelet rendelkezéseit kell majd alkalmazni.

Az **alkalmazandó jogot** nem a Rendelet határozza meg, hanem annak 15. cikke egy utaló szabályt tartalmaz a hágai jegyzőkönyvre; ennek értelmében az alkalmazandó jogot a **hágai jegyzőkönyv határozza meg** azon tagállamokban, amelyekben a hágai jegyzőkönyv kötelező erővel bír. A hágai jegyzőkönyv kollíziós jogi rendelkezései ugyancsak univerzális hatályúak: azokat minden tartási ügyben alkalmazni kell akkor is, ha azok nem a hágai

jegyzőkönyvben részes állam jogának az alkalmazásához vezetnének. Ezért 2011. június 18-tól az Nmtvr-nek a tartási ügyekben alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezései helyett a hágai jegyzőkönyv univerzális hatályú rendelkezéseit kell alkalmazni.

Fentiek érdekében a törvényjavaslat átvezeti az Nmtvr. érintett rendelkezéseiben (45. és 46. §, valamint a törvényjavaslat záró rendelkezéseiben található §-ok) a Rendeletből és a hágai jegyzőkönyvből adódó módosításokat: a joghatósági és kollíziós jogi rendelkezések univerzális hatályára tekintettel hatályon kívül helyezi az Nmtvr. tartásra vonatkozó speciális rendelkezéseit.

Határozatok elismerése és végrehajtása

A Rendelet a hatálya alá tartozó tartási **határozatok elismerése, végrehajthatósága**, illetve **végrehajtása** vonatkozásában **eltérő mechanizmust** rendel alkalmazni aszerint, hogy az adott határozat olyan **tagállamból** származik, amely a **hágai jegyzőkönyv hatálya alá tartozik** (IV. fejezet, 1. szakasz), **vagy nem** (IV. fejezet, 2. szakasz). A Rendelet IV. fejezetének 3. szakasza azokat a közös szabályokat tartalmazza, amelyet valamennyi határozatra alkalmazni kell.

Az olyan tagállamokban hozott határozatokra nézve, amelyekre nézve a hágai jegyzőkönyv kötelező erővel bír, a **Rendelet eltörli az ún. exequatur eljárást** a határozatok elismerése, valamint végrehajthatósága vonatkozásában. Így minden közbenső eljárás nélkül el kell ismerni és végre kell hajtani az ilyen határozatokat másik tagállamban. Ezekben az ügyekben is biztosítja ugyanakkor a Rendelet az alperes védekezéshez való jogát (hasonlóan az 1896/2006/EK rendelet 20. cikke vagy a 861/2007/EK rendelet 18. cikke szerinti „felülvizsgálathoz”). Az exequatur nélküli eljárásban – a Rendeletben meghatározott feltételek valamelyikének fennállása esetén – alperes kérheti *az eredeti eljárás helye szerinti tagállam* illetékes bíróságától a végrehajtani kért határozat felülvizsgálatát. A rendelet 21. cikke annyiban egységesíti az exequatur nélküli végrehajtási eljárást, hogy meghatározza azokat az eseteket, amelyekben *az eredeti eljárás helye szerinti bíróság határozatának* végrehajtását valamennyi tagállamban meg kell, illetve meg lehet tagadni, valamint fel kell, illetve fel lehet függeszteni. Ezen kívül alkalmazhatók a belső jog szerinti megtagadási és felfüggesztési okok is, amennyiben azok nem összeegyeztethetetlenek a rendelet 21. cikke szerinti egységes szabályokkal.

A hágai jegyzőkönyvet nem alkalmazó tagállamokban (az Egyesült Királyságban és esetleg Dániában) hozott tartási határozatok vonatkozásában **az exequatur-eljárás fennmarad**. Az exequatur-eljárásra vonatkozó rendelkezések lényegében megegyeznek a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás 44/2001/EK rendelet szerinti szabályaival, azzal az eltéréssel, hogy a tartási rendelet határidőt állapít meg mind az I., mind a II. fokú határozat meghozatalára: I. fokon 30 napon, II. fokon 90 napon belül kell döntést hozni [30. cikk, 34. cikk (2) bekezdés].

Közös szabályok között szerepel, hogy a tartási határozatok végrehajtására irányuló eljárásra a **végrehajtás helye szerinti tagállam joga** irányadó, valamint az is, hogy a végrehajtást kérő a végrehajtás helye szerinti tagállamban **nem köteles sem postacímmel, sem meghatalmazott képviselővel rendelkezni** [41. cikk].

Az első esetkörben alapvetően a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) szabályainak módosítása szükséges. A Rendelet e vonatkozásban – hasonlóan a

805/2004/EK rendelet, az 1896/2006/EK rendelet és a 861/2007/EK rendelet rendelkezéseihez – szükségtelenné teszik az elismerést és végrehajtást megelőző köztes eljárásokat a végrehajtás szerinti tagállamban. Az egyik tagállamban tartási ügyben kibocsátott, végrehajtható határozatot a végrehajtás szempontjából úgy kell tekinteni, mintha abban a tagállamban bocsátották volna ki vagy hozták volna meg, amelyben annak végrehajtását kérik. Ennek a bírósági végrehajtás elrendelése szempontjából az a következménye, hogy az ilyen határozatokat nem lehet a külföldi bírósági határozatok körében kezelni (ezek esetében a Vht. XII. fejezete értelmében akkor lehet kiállítani a végrehajtható okiratot, ha a belföldi végrehajthatóságot már előzőleg egy külön eljárásban megállapították), hanem külön pontban kell szerepeltetni abban a felsorolásban, amely a végrehajtási lap kiállításának alapjául szolgáló okiratokat tartalmazza. Az előterjesztő ennek megfelelően javasolja *l)* ponttal kiegészíteni a Vht. 16. §-ában szereplő felsorolást, és a végrehajtást elrendelő bíróság illetékességét az egyéb külföldi határozatok végrehajtása során érvényesülő illetékességi szabályokkal megegyezően meghatározni (a székhelyi bíróság állítja ki a végrehajtási lapot). Ezzel együtt kell a közokiratok alapján történő végrehajtás elrendelés szabályait (48. cikk) is be kell iktatni a Vht. szerinti eljárásrendbe: ez a Vht. 23/B. § (2) bekezdésének megfelelő kiegészítésével történik.

A második esetkörben a Vht. külföldi bírósági határozatok, okiratok végrehajtására vonatkozó XII. fejezetét (210/A. §) kell kiegészíteni azzal, hogy a Rendelet szerinti ügyekben is eszerint történik a határozatok végrehajtása: elsőként a határozat, közokirat hazai végrehajthatóságát kell kimondani (ez az ún. exequatur eljárás, melyet a hazai jogban a Vht. XII. fejezete szabályoz), s ezt követően történhet meg a határozat végrehajtásának – a megfelelő végrehajtható okirat kiállításával történő – elrendelése. A végrehajthatóság megállapítását követően a végrehajtható okirat kiállításáról bírósági határozatok esetében a Vht. 16. § *c)* pontja rendelkezik, közokiratok esetében pedig a Vht. 23/B. § (1) bekezdése; ezen utóbbit is kiegészíti a törvényjavaslat a Rendeletre utalással. Az exequatur eljárás szabályai egyébként lényegében megegyeznek a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK rendeletben foglalt szabályokkal azzal az eltéréssel, hogy a Rendelet 30. cikke a végrehajthatóság megállapításáról szóló határozat meghozatalára már konkrét határidőt – 30 napot – is megállapít. Ezen utóbbi rendelkezés érvényesítésére a Vht.-ba külön szabály beiktatása nem szükséges: a rendelkezés az uniós jog elsőbbsége és a Vht. 210/A. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti utalás („ha a Rendelet másképpen nem rendelkezik”) alapján is érvényesül.

A közös szabályok körében rendelkezik a törvényjavaslat **a végrehajtás kötelezett kérelmére történő megtagadásáról**: a Rendelet 21. cikk (2) bekezdése e szabályának végrehajtásához a Vht. 211. § (3) bekezdését egészíti ki a törvényjavaslat, ilyen esetben a végrehajtási lap visszavonására, a záradék törlésére kerül sor. A származási tagállamban előterjesztett **egyes jogorvoslati kérelmekre tekintettel teszi lehetővé a Rendelet 21. cikk (3) bekezdése azt, hogy a végrehajtás államában felfüggeszék a végrehajtást**: a törvényjavaslat a végrehajtást fogyanatosító bíróság hasonló feladatait tartalmazó 48. § (8) bekezdés első mondatát egészíti ki az erre utaló szövegrésszel.

Ugyancsak kiegészül a Vht. 31/C. §-a (ehelyütt az kell megjeleníteni, hogy melyik bíróság feladata **a másik tagállamban történő végrehajtáshoz a szükséges kivonat kiállítása**) és a 37/B. § (4) bekezdése (itt pedig azt kell kimondani, hogy a Vht. 37/B. §-ban foglalt általános szabályhoz képest **nincs szüksége a külföldi végrehajtást kérőnek kézbesítési meghatalmazottra**).

A Rendelet 41. cikk (1) bekezdésének alkalmazásához – mely szerint a végrehajtás foganatosítására a végrehajtás helye szerinti tagállam joga alkalmazandó – speciális rendelkezést nem kell a Vht-ba beiktatni, mivel a (hasonló tárgyú egyéb rendeletekkel megegyezően) végrehajtási eljárásokra a végrehajtás szerinti tagállam jogát kell alkalmazni, ezzel összhangban rendelkezik az Nmtvr. 74/A. §-a is.

Biztosítási intézkedések

A határozatok végrehajthatóságával függ össze a **Rendelet alapján igénybe vehető biztosítási intézkedések – mint különleges végrehajtási eljárások – szabályozása**. A Rendelet három helyen is rendelkezik erről, részben azonosan korábban alkotott más EK rendeletekkel.

A Rendelet 14. cikke a joghatósági szabályok alapján más tagállamban indított per esetében ad lehetőséget az adós vagyonának zárolására. A polgári és kereskedelmi ügyekben alkalmazandó 44/2001/EK rendelet ugyanilyen tartalmú rendelkezése alapján a Vht. biztosítási intézkedéseket elrendelő bíróságokat felsoroló rendelkezései már kiegészültek az ilyen ügyekben irányadó szabályokkal, a Rendelet 14. cikke alapján ezért kibővül az erről szóló Vht. 187. § (3) bekezdés a Rendeletre történő utalással.

Fentiektől eltér az az eset, amikor már hoztak határozatot a tartási ügyben és ez alapján kér a jogosult az adós vagyonára másik tagállamban biztosítási intézkedést; ennek szabályozása aszerint differenciált, hogy a hágai jegyzőkönyvben részes vagy nem részes államokból származó határozatról van-e szó. Az utóbbiak esetében (ezek azok az esetek, ahol a végrehajthatóság megállapítására szolgáló közbenső eljárás megmarad) lényegében a 44/2001/EK rendelet szerint eljárásrend érvényesül: a 36. cikk (1) és (2) bekezdései értelmében mind az elismerhető határozat, mind az első fokú exequatur eljárás eredményeként hozott határozat felhatalmazza a jogosultat a biztosítási intézkedés kérelmezésére. Az ilyen ügyben eljáró bíróságokat a Vht. újraalkotott 210/A. § (2) bekezdése (amely – az (1) bekezdés kiegészítése folytán – immár nemcsak a 44/2001/EK rendeletre, hanem a tartási Rendeletre is utal), továbbá a Vht. törvényjavaslattal kiegészített 186. § (3) bekezdése jelöli meg. Azokban az ügyekben pedig, ahol nem kell az exequatur eljárást lefolytatni, ott a Rendelet 18. cikke önmagában a végrehajtható határozat alapján ad lehetőséget biztosítási intézkedésre. A 18. cikk szerinti „végrehajtható határozat” a Rendelet szerkezeti felépítésénél fogva a 17. cikk (2) bekezdése szerinti, külön közbenső eljárás nélkül is végrehajtható határozatot jelenti, amely lényegében a 16. § újonnan beiktatott 1) pontja szerinti – végrehajtási lap kiállítása nélkül „elvben” végrehajtható – határozatokat jelenti. Ezek jogosultjai a Rendelet szerint kielégítési végrehajtást is kérhetnek – ezt teljesíti a Vht. 16. § 1) pontjának beiktatása –, de a 18. cikk szerint biztosítani kell számukra azt is, hogy „csak” biztosítási intézkedést kérjenek az adós vagyonára másik tagállamban. Ilyen biztosítási intézkedést a Vht. X. fejezete kifejezetten nem ismer, de a törvényjavaslattal kiegészített 186. § (3) bekezdés teljesíteni tudja a 18. cikkben foglalt követelményt, mivel az ott megjelölt határozatok (azok, amelyeket „a 4/2009/EK tanácsi rendelet alapján Magyarországon el kell ismerni”) értelemszerűen magukban foglalják a származási tagállamban végrehajtható, a Rendelet 17. cikk (2) bekezdése szerinti határozatokat is. [Hozzá kell tenni, hogy a hágai jegyzőkönyv hatálya alá eső országok vonatkozásában a rendelkezés beiktatásának számottevő gyakorlati jelentősége feltehetőleg nem lesz, mivel a jogosultak a határozat alapján már nemcsak az adós vagyonának lefoglalását, zárolását kérhetik biztosítási intézkedéssel, hanem a Vht. 16. § 1) pontja alapján a tényleges behajtást is: ez szolgálhatja eredményesebben a követelés érvényesítését, hiszen a

kielégítési végrehajtás során az adóstól be is hajtják a határozatban foglalt összeget és azt a jogosultnak ki is fizetik.]

A végrehajtási költségek megtérítésének módja

A Rendelet 43. cikke kifejezetten rendelkezik arról, hogy **a végrehajtási költségek megtérítése nem élvezhet elsőbbséget a tartási követelések behajtásával szemben.** A Vht. 164. §-a ezzel szemben azt az általános elvet rögzíti, hogy „a végrehajtás során befolyt összegből mindenekelőtt a végrehajtási költséget – az eljárás kezdeményezésével, elrendelésével és foganatosításával felmerült költséget – kell kielégíteni”. A Rendelet hivatkozott szabálya folytán el kell térni a végrehajtási költségek feltétel nélküli elsőbbségének elvétől, ami azzal jár, hogy a Rendelet hatálya alá tartozó ügyben igényt érvényesítő jogosultakra más szabályok fognak vonatkozni, mint azok ügyeire, akikre tisztán a hazai jog rendelkezései irányadóak. El kell döntenie a jogalkotónak, hogy az eltérés milyen mértékű legyen, az ténylegesen milyen szabályban öltson testet: ez elsősorban a tartási ügyekben költségeket előlegező államot érinti, hiszen a gyermektartásdíj érvényesítése költségfeljegyzési jogos eljárás [6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés e) pont], melynek során a végrehajtás során befolyt összegből a hatályos szabályok alapján elsőként az állami költségeket kell kielégíteni [15/E. § (8) bekezdés].

A Rendelet előkészítése megfogalmazódott kritikák e szabállyal kapcsolatban (főként a költségeket a jogosultak helyett előlegező állam érdekeire figyelemmel), s a tagállamok többségében elfogadták azt az álláspontot is, hogy az elsőbbség tilalma nem feltétlenül kell jelentse azt, hogy csak és kizárólag a tartásdíj kielégítését követően lehet költséget elszámolni (ez a folyamatos levonások esetén nem is garantálna rövid távon megtérülést). Ausztria mutatta be például azt a hazai szabályozást, amely szerint a végrehajtási költséget a behajtott tartásdíjból arányosan levonják. Álláspontjuk szerint ez a gyakorlat megfelel a Rendelet és a hágai egyezmény előírásainak, miután nem biztosít elsőbbséget a végrehajtási költségek behajtásának; ez ellen a többi tagállam nem emelt kifogást.

Az előterjesztő is azt javasolja, hogy – a jogosultak és ügyeik közötti különbségételt, az állami bevételek elmaradását csökkentendő – csak a lehető legszükségesebb mértékű eltérésre kerüljön sor a Vht. 164. §-a esetében: az osztrák megoldáshoz hasonlóan a **Vht. 164. §-a úgy módosuljon**, hogy az alól a Rendelet hatálya alá tartozó ügyek kivételt képezzenek, de azzal, hogy a költségek a Vht. 166. § szerint számolandók el (a követeléssel egy sorban), és az ilyen esetekben is **a behajtott összeg egy meghatározott hányada (50%-a) a végrehajtási költségek kielégítésére kell hogy szolgáljon.**

Költségmentesség, jogi segítségnyújtás

a) A Rendelet 38. cikke **a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárásban tiltja a tagállamoknak a tárgy értéke alapján kiszámított illeték, díj felszámítását.** Több más EK rendelet is tartalmaz hasonló rendelkezést, erre figyelemmel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57. § (1) bekezdés m) pontja ma is megállapít **illetékmentességet.** A törvényjavaslat kiegészíti a Rendeletre utalással az m) pontot, s egyben – a hatályos szöveg összetettsége okán – át is strukturálja annak felépítését.

Az Itv. 57. § (1) bekezdés m) pontjának szövegezése a továbbiakban már elkülönítve tartalmazza

- a külföldi határozatok belföldi végrehajthatóságát megállapító eljárás (exequatur-eljárás) illetékmentességét (ez található az első fordulatban a három érintett rendelet – a 44/2001/EK rendelet, a 2201/3003/EK rendelet és a 4/2009/EK rendelet – megjelölésével), valamint

- az egyes európai uniós jogi normák alapján a belföldön hozott határozatok külföldi végrehajtásának előkészítése érdekében történő igazolások, tanúsítványok, kivonatok kiállítására irányuló eljárások illetékmentességét (ehelyütt történt az egyszerűsítés, mivel az egyre növekvő számú EK rendeletekre történő utalás helyett az ezekben meghatározott hazai eljárásokat szabályozó Vht. 31/C. §-ra történik egységesen az utalás a szövegben).

Az új szövegezés továbbá egy tartalmi változást is jelent. Kizárja az Itv. azon értelmezését, mely szerint az érintett uniós jogi normákban szabályozott eljárásokban nemcsak a belföldi végrehajthatóság megállapítása iránti eljárás (44/2001/EK rendelet, a 2201/3003/EK rendelet és a 4/2009/EK rendelet) és az európai végrehajtható okiratként történő hitelesítésről szóló tanúsítvány kiállítása (805/2004/EK rendelet) lenne illetékmentes, hanem ezt követően az érintett ügyekben a Vht. szerinti végrehajtható okirat kiállítása is.

b) A Rendelet V. fejezete tartalmazza a költségkedvezményekre, igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésre vonatkozó előírásokat; ezek többsége (pl. 45. cikk) nem igényel törvény-módosítást, mivel a polgári peres (nemperes) költségkedvezményekre és a jogi segítségnyújtásra vonatkozó hazai szabályozás a követelményeknek megfelel (kedvezmény terjedelme, azonos elbírálás hazai kérelmezőkkel stb.).

c) A Rendelet 46. cikke értelmében **valamennyi, a rendelet alapján előterjesztett, 21 éven aluli gyermek tartása iránti kérelem vonatkozásában** (legyen az tartási határozat végrehajtására, gyermektartásdíj megállapítására, módosítására irányuló kérelem, vagy a tartásdíj megállapítására irányuló kérelemmel együtt előterjesztett apaság megállapítása iránti kérelem) **teljes költségmentességet kell biztosítani.** A rendelet 67. cikke értelmében, amennyiben az ilyen ügyekben költségmentességben részesült fél pervesztes lesz, tőle a költségeket csak kivételesen lehet behajtani, ha anyagi helyzete megengedi. E privilegizált kérelmekről eltérő **egyéb kérelmek** (21 évnél idősebb gyermek tartására irányuló kérelmek, gyermektartási ügyekben a kötelezett által benyújtott kérelmek, házastársi tartási, szülőtartási, egyéb rokontartási kérelmek) esetén a **tagállamok vizsgálhatják a kérelmezők személyes költségmentességre jogosultságát.**

Mind a Rendelet 46. cikke, mind a hágai egyezmény 15. cikke csak a 21 év alatti személlyel szemben, szülő-gyermek kapcsolatból eredő tartási kötelezettségekre vonatkozóan benyújtott kérelmekre ír elő teljes költségmentességet (ideértve a származás megállapítására irányuló kérelmeket is, amennyiben a származás kérdése tartási kérelemmel összefüggésben, annak előkérdéseként merül fel). A Rendelet 67. cikke pedig csak e kérelmek vonatkozásában írja elő, hogy a pervesztes féltől csak kivételesen hajthatók be a költségek, amennyiben annak anyagi helyzete ezt megengedi. Hasonlóan rendelkezik a hágai egyezmény 15. cikk (1) bekezdése, illetve a 43. cikk (2) bekezdésének indokolása az egyezmény hivatalos magyarázó jelentésében. E rendelkezések egyfajta tárgyi költségmentességet hoznak létre a gyermektartási kérelmek vonatkozásában (az eljárás megindulásakor a kérelmező vagyoni-jövedelmi viszonyai nem vizsgálhatók, a költségmentességet a kérelmező anyagi helyzetétől függetlenül biztosítani kell a származás megállapításához szükséges orvosszakértői vizsgálatokra is, a pervesztes kérelmezőtől a költségek pedig csak kivételesen hajthatók be), egyéb tartási kérelmek esetén pedig az államok fenntarthatják azt a rendszerüket, amely szerint a kérelmezőknek csak rászorultság alapján biztosítanak költségmentes eljárást.

A 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdésének *e*) pontja szerint jelenleg tartási ügyekben a feleket tárgyi költségfeljegyzési jog illeti meg, azzal, hogy a (3) bekezdés értelmében a tárgyi költségfeljegyzési jog nem mentesít az orvosszakértői vizsgálat költségeinek előlegezése alól. A Rendelet, illetve a tartási egyezmény tárgyi költségmentességet biztosító rendelkezéseit nem kell a belső jogban (pl. a Pp-ben más tárgyi költségmentes ügyekhez hasonlóan) megismételni, miután a Rendelet közvetlenül alkalmazandó, a nemzetközi egyezményt pedig – az EU általi ratifikációját követően – a jogalkalmazóknak szintén alkalmazniuk kell, akkor is, ha a Pp. vagy más belső jogszabály nem tartalmaz a tárgyi költségmentességről rendelkezést. Annak érdekében ugyanakkor, hogy a jogalkalmazó figyelmét ne kerülje el, hogy európai közösségi rendelet vagy nemzetközi szerződés a magyar belső jogtól eltérő szabályozást tartalmazhat tartási ügyekben a költségkedvezmények tekintetében, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés *e*) pontjának kiegészítése lenne indokolt 2011. június 18-áig (célszerű a törvényjavaslat elfogadását követően) azzal, hogy az *e*) pont hatálya alól ki kellene venni azokat az ügyeket, ahol „...az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa vagy nemzetközi megállapodás alapján a felet tárgyi költségmentesség illeti meg....”

A Rendelet 46. cikke szerinti tárgyi költségmentesség nemcsak a peres és nemperes eljárásokban érvényesülő költségkedvezményt jelenti, hanem a költségkedvezményen túli jogi segítségnyújtást (a hazai jogban a pártfogó ügyvédi képviselőt és peren kívüli jogi segítségnyújtást) is. Erről a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (Jst.) rendelkezik. A Jst. szerinti peres támogatási formák esetében a tárgyi költségmentes pertípusokban már nem kell rászorultságot vizsgálni, hiszen a Jst. 14. § *b*) pontja megjeleníti a tárgyi költségmentes ügyeket. A peren kívüli támogatási formák esetében ugyanakkor szükséges új rendelkezés beiktatása, mivel a rászorultság vizsgálata nélküli ügycsoportokban a tartási ügyek nem szerepelnek: a Jst. 5. § (2) bekezdést kell ezért egy *g*) ponttal kiegészíteni.

A központi hatóság kijelölése

A Rendelet a benne foglalt célok megvalósításához **központi hatósági együttműködést** irányoz elő, hogy a határokon átnyúló tartási jogvitákban vagy az egyik tagállamban hozott határozat más tagállamban való végrehajtásában érdekelt magánszemélyek igényérvényesítését megkönnyítse. A Rendelet értelmében **a központi hatóságoknak kell intézniük a tartásdíjat előlegező állami szervek által előterjesztett végrehajtási kérelmeket is**, illetve immár **a kötelezett is igénybe veheti** a tartásdíj leszállítására vagy megszüntetésére vonatkozó igénye másik tagállamban való érvényesítéséhez **a központi hatóságok segítségét**. **A Rendelet e központi hatóságok feladatait** a korábbiakhoz képest jóval **szélesebb körben határozza meg**. Ez az általános jellegű együttműködésen túl kiterjed a kérelmek kézhezvételére, továbbítására, feldolgozására, a kötelezett tartózkodási helyével, vagyoni viszonyaival összefüggő információk beszerzésére, továbbítására, valamint minden szükségesnek ítélt intézkedés megtételére (pl. mediáció, bizonyítékok beszerzésének elősegítése). A központi hatóságoknak ez utóbbi adatokról nem csak a kérelmek benyújtását követően, hanem más központi hatóság megkeresésére azt megelőzően is – az eleve „reménytelen” kérelmek előterjesztésének elkerülése érdekében – intézkedéseket kell tennie, tájékoztatást kell nyújtania a kötelezett tartózkodási helyével, vagyoni viszonyaival kapcsolatos adatokról.

A Rendelet 49. cikke értelmében tagállamonként **egy központi hatóság kijelölésére van mód, amely ellátja a központi hatósági feladatokat mind a belföldi, mind a külföldi**

kérelmezők által előterjesztett kérelmek vonatkozásában. Döntést kell ezért hozni arról, hogy mely magyar főhatóság legyen a Rendelet magyar központi hatósága.

Tartási ügyekben **az államok központi hatóságai közötti együttműködés több mint ötven éve létező gyakorlat, amelyet** a humanitárius alapon elfogadott, a tartásdíj külföldön való behajtásáról szóló **New York-i ENSZ-egyezmény vezetett be** [hazánkban kihirdette: az 1957. évi 53. tvr.; végrehajtására ld. 9/1957. (IX. 13.) IM rendeletet]. A központi hatóságok közreműködése a kérelmezők számára ingyenes. **A New York-i egyezmény magyar központi hatósága a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium és azon belül a Nemzetközi Magánjogi Osztály** (a Magyarországon élő jogosultak külföldön élő kötelezettek elleni ügyeiben), illetve a **Nemzeti Erőforrás Minisztérium** (korábbi Szociális és Munkaügyi Minisztérium), a külföldön élő jogosultak magyarországi kötelezettekkel szembeni igényérvényesítése esetén.

A Rendelet (és a hágai egyezmény) szerinti központi hatósági feladatok, mint az fentebb már kifejtésre került, messze túlmutatnak a New York-i egyezmény szerinti központi hatósági feladatokon. Az **elmúlt évtizedekben a Nemzetközi Magánjogi Osztály, mint központi hatóság a külföldön élő adósokkal szemben sok-sok ezer tartási ügyben járt el** a világ számos országának központi hatóságával együttműködve (ehhez képest Magyarországon élő adósokkal szembeni eljárásra az eddigiekben meglehetősen ritkán került sor). Nem csupán a New Yorki ENSZ-egyezmény, hanem viszonyosság alapján **magyar-amerikai viszonylatban is kizárólag az igazságügyi tárca látja el a magyar központi hatóság feladatait** tartási ügyekben, legyen szó akár az USA-ban, akár Magyarországon való tartási igény érvényesítéséről.

Miután az **EU-tagállamok túlnyomó többségében az igazságügyi minisztériumok látják el tartási ügyekben a központi hatósági feladatokat**, valamint a **magyar igazságügyi tárcának már nagy gyakorlata van** ebben, így az előterjesztő azt **javasolja, hogy** a Rendelet szerinti központi hatóságként **az igazságügyért felelős tárca (azon belül a Nemzetközi Magánjogi Osztály) kerüljön kijelölésre**. A központi hatóság kijelölésére az előterjesztés 2. számú mellékletét képező **kormányhatározattal** kerülhetne sor, hasonlóan a házassági ügyekről és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokról szóló EK rendelettel összefüggő intézkedésekről szóló 2031/2005. (III. 8.) Korm. határozathoz, amely – többek között – a 2201/2003/EK rendelet magyar Központi Hatóságaként az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztériumot és az Igazságügyi Minisztériumot jelölte ki. Ugyancsak a 2. számú melléklet szerinti kormányhatározat jelölné ki a hágai egyezmény 4. cikkének 1. pontja szerinti központi hatósági feladatokra a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumot (az egyezmény értelmében itt is egy központi hatóság kijelölésére van mód).

A központi hatóság megkeresései

A Rendelet 51. cikkében, valamint a hágai egyezmény 6. cikkében meghatározott központi hatósági **feladatokat a központi hatóságoknak nem kell feltétlenül közvetlenül ellátniuk, a feladatok teljesítése végett megkereshetik a belső joguk szerint a feladat teljesítésére hatáskörrel rendelkező hatóságot**. A Rendelet, illetve a hágai egyezmény vonatkozó cikkeiben „*a központi hatóságok minden szükséges intézkedést megtesznek*” megfogalmazás is arra utal, hogy a feladatokat nem kell a központi hatóságnak közvetlenül ellátnia. A központi hatóságnak arról kell gondoskodnia, hogy a Rendelet, illetve a hágai egyezmény által előírt feladatokat akár a központi hatóság közvetlenül, akár más hatóság bevonásával közvetve ellássa. A Rendelet szerinti egyes információszolgáltatási

kötelezettségek (adós lakóhelyéről, jövedelméről, vagyonáról történő tájékoztatás) teljesítéséhez a minisztériumnak egyrészt nincs a nyilvántartásokhoz (pl. lakcímnnyilvántartás, pénzügyi intézmények nyilvántartásai) közvetlen hozzáférése, másrészt nincs erre szakosodott szervezete (pl. adós bankszámláinak, vagyontárgyainak felkutatása), így érdemes megfontolni, hogy e feladatokat ne a központi hatósági apparátus és feladatkör bővítésével, hanem az adósok és vagyonuk felkutatására hatáskörrel rendelkező végrehajtási szervezet megkeresése útján lássa-e el a központi hatóság. **A központi hatóság a közreműködéséért – hasonlóan a New York-i egyezményhez – a Rendelet alapján nem számíthat fel költségeket, feladatait a polgárok számára ingyenesen látja el, a működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket az államnak kell biztosítania.** A feladatok delegálása esetén ugyancsak biztosítani kell az azok teljesítéséhez szükséges pénzügyi forrásokat. A Rendelet alkalmazására való felkészülés során figyelemmel kell lenni arra, hogy a központi hatósági feladatok növekedése a létszám és a működési költségek növelését teszi szükségessé.

A külföldi adósok kutatását két módon teszi lehetővé a Rendelet. Az első esetben a jogosult arra vonatkozóan kérhet adatot – a megkereső állam központi hatóságán keresztül – a megkeresett állam központi hatóságától, hogy **van-e az adósnak a megkeresett államban lakóhelye, tartózkodási helye.** A második esetben pedig a lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező adósok **megkeresett államban fellelhető jövedelméről, vagyonáról kérhet a jogosult adatokat:** nevezetesen azt, hogy van-e az adott államban fellelhető vagyona (a vagyontárgyak tételes megjelölése nélkül).

Az első esetben a központi hatóság feladata az, hogy **megkeresse a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalát (KEKKH)** az adós lakóhelye vagy tartózkodási helyének közlése érdekében és ezt az adatot továbbítsa a megkereső állam központi hatósága felé; ilyen adatot akkor kérhet a jogosult, ha **tartásra vonatkozó határozatot kíván hozatni vagy módosíttatni.** Ez egy egyszeri írásbeli megkereséssel és a KEKKH-nak erre szolgáltatott adatával teljesíthető. Ehhez a vonatkozó, a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló **1992. évi LXVI. törvény kiegészítése nem szükséges** figyelemmel arra, hogy a Rendelet közvetlenül alkalmazandó; így elegendő, ha a megkeresett központi hatóság megkeresésében utal arra, hogy a kért adatokra a Rendeletben meghatározott feladatai teljesítéséhez van szüksége.

A második eset – amikor már született határozat, amit a jogosult el akar ismertetni vagy végre akar hajtatni másik tagállamban – valamivel összetettebb eljárást igényel, mivel ilyenkor a jogosult **a 61. cikk (2) bekezdés pontjaiban felsorolt összes adatot kérheti (lakóhely, jövedelem, munkáltató, bankszámla, vagyon),** azzal, hogy az utóbbi (a jövedelmen és számlapénzen kívüli egyéb vagyon) felkutatása csak akkor kérhető, ha a jövedelmi, számla adatok nem elegendőek a határozat végrehajtásához. A Rendelet 53. cikk (2) bekezdés második albekezdés azonban ez esetben is **lekorlátozza az átadható információk körét:** a megkereső központi hatóságot a megkeresett központi hatóság **csak arról tájékoztathatja, hogy az adott államban rendelkeznek-e az adós jövedelemmel, vagyonnal vagy nem.** Az adós jövedelmével, vagyonával kapcsolatos adatgyűjtést a követelés behajtása céljára a hazai jog alapján a végrehajtói szervezet látja el, így felmerül ennek a szervezetnek a bevonása a Rendelet szerinti központi hatósági adatszolgáltatás teljesítésébe. Két, országos szervezeti rendszerrel működő végrehajtási szervezet látja el az adóskutatási feladatokat: polgári jogi és igazságügyi követelések esetében a megyei és az önálló bírósági végrehajtói szervezet, közigazgatási, adó ügyekben pedig az adóvégrehajtói szervezet.

Figyelemmel arra, hogy a tartásdíj polgári jogi követelés, melynek behajtása bírósági végrehajtás útján történik, elsősorban a bírósági végrehajtási szervezet útján történő feladatellátás merül fel; tartalmában az eljárás gyakorlatilag megegyezik a bírósági végrehajtási eljárás adóskutatási részével, másrészt a későbbiekben a tényleges behajtás is bírósági végrehajtás útján, a bírósági végrehajtó eljárásával történik. Az eljárásnak egy speciális végrehajtási eljárásként történő megteremtésével történhet meg a szükséges jogszabályi környezet kialakítása; ezt tartalmazza a Vht.-nak a különleges végrehajtási eljárásokat tartalmazó III. részét kiegészítő, új XIV. fejezet. A törvényjavaslat szerint a központi hatóság megkeresése lenne az a végrehajtható okirat, amely alapján a végrehajtó eljárna; a központi hatóság ezt a megkeresését – a Vht. általános illetékességi szabályaival megegyezően - az adós lakóhelye, tartózkodási helye – ha ez nem áll rendelkezésére, úgy a KEKKH-tól erre vonatkozóan előzetesen bekért adatok – alapján illetékes végrehajtónak küldené meg. A végrehajtható okirat adósnak történő kézbesítésére értelemszerűen nem kerülne sor, hanem a végrehajtó az adós lakóhelyének, tartózkodási helyének és vagyonának felkutatására a Vht. 47. §-ában meghatározott eljárást folytatná le, az eljárás eredményét rögzítő jegyzőkönyvet pedig a központi hatóságnak küldené meg.

Az adatok a Rendelet értelmében csak addig tárolhatóak, amíg szükség van rá [62. cikk (3) bek.], ez a végrehajtási ügy befejezésével és a végrehajtási ügy irataira vonatkozó iratkezelési szabályokkal megoldott (addig tárolják azokat, amíg a többi végrehajtási ügy iratait). Amennyiben a későbbiekben tényleges kielégítési végrehajtás indul, vagy biztosítási intézkedést kérnek, úgy erre az esetre a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM rendeletben kell előírni, hogy a végrehajtási ügy irataihoz ezt az előzetes megkereséssel kapcsolatos végrehajtási iratot csatolni kell annak érdekében, hogy ne kelljen ismételt súlyos költségekkel az összes adatot felkutatni.

A bírósági végrehajtói szervezeten belüli hatásköri szabályok megállapítására két megoldás kínálkozik: a polgári jogi követelések behajtása iránti ügyekben az önálló bírósági végrehajtók járnak el, igazságügyi követelések esetén pedig a megyei bírósági végrehajtók. Az előbbi esetben a Vht-ba hatásköri szabály beiktatása nem szükséges, mert az általános hatáskörrel rendelkező szerv az önálló bírósági végrehajtó, az utóbbi esetben pedig a Vht. 255. §-t kell kiegészíteni annak érdekében, hogy az eljárás a megyei bírósági végrehajtók feladatai között megjelenjen; **e két szabályozási változatot a törvényjavaslat tartalmazza.** Az „A” változat azzal jár, hogy az önálló bírósági végrehajtó részére kell az eljárással kapcsolatos költségeket ügynként megtéríteni az államnak, mivel az önálló bírósági végrehajtók nem állami alkalmazottak, működésükhöz az állam költségvetési támogatást nem biztosít, hanem teljes mértékben az adott eljárásokban érintett adósokra (behajthatatlanság esetén pedig a végrehajtást kérőkre) hárítja az eljárások költségeit. Ez a költségmentes, költségfeljegyzési jogos végrehajtási ügyekben a már hivatkozott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet által meghatározott eljárásrendben, a bírósági gazdasági hivatal útján történik: ezt kellene kiegészíteni az „A” változat elfogadása esetén az adóskutatásra szolgáló végrehajtási eljárás során történő költségelőlegezéssel. Emellett a bírósági végrehajtói díjszabásban [14/1994. (IX. 8.) IM rendelet] is meg kell majd állapítani a törvény elfogadását követően egy, az eljárás munka- és költségigényességével arányos díjazási összeget. A „B” változat elfogadása esetén ilyen rendeleti szintű szabályok megalkotása nem szükséges, mivel a megyei bírósági végrehajtók a megyei bíróságok alkalmazásában álló igazságügyi alkalmazottak, a működésükhöz kapcsolódó kiadásokat fedezetét a bírósági fejezet biztosítja. (Elméleti lehetőségként felmerül még az adóvégrehajtói szervezet útján történő adóskutatás is, mivel az adóvégrehajtási eljárásokban is a bírósági végrehajtási eljárásokkal megegyező szabályok szerint történik az adósok adatainak beszerzése, az eljárás személyi és technikai

háttérre központi költségvetési forrásokból finanszírozott; az adóvégrehajtók eljárása ugyanakkor tipikusan közigazgatási és adókövetelések behajtására szolgál.)

A Rendelet 51. cikkének (3) bekezdése lehetőséget ad a tagállamoknak arra, hogy a központi hatósági feladatokat az érintett tagállam joga által megengedett mértékben az adott tagállam illetékes hatóságainak felügyelete alatt álló közintézmények vagy egyéb szervek lássák el, azaz a központi hatóság Rendeletből eredő feladatainak delegálására. A hágai egyezmény magyarázó jelentése ugyanakkor külön kitér arra, hogy olyan esetekben, amikor a központi hatóság más hazai hatóság megkeresésével teljesíti az egyezményben előírt feladatát, az nem minősül a központi hatósági feladat delegálásának, valamint hogy **a központi hatóságok közötti együttműködés célja az, hogy a külföldi társhatóságoknak elegendő legyen egyetlen hatósággal (a központi hatósággal) kapcsolatot tartaniuk.** Ennek megfelelően az előterjesztő javaslata, hogy **a minisztérium, mint központi hatóság a Rendeletben foglalt feladatait közvetlenül, illetve a KEKKH, valamint a végrehajtói szervezetnek felé tett megkeresésekkel közvetetten lássa el, ne meghatározott feladatok delegálása útján.**

III. Tagállami közlések

1. A tagállamoknak közléseik megküldése útján tájékoztatniuk kell a Bizottságot a Rendelet hazai alkalmazásáról a rendelet 71. cikk (1) bekezdésének a)-h) pontjai tekintetében 2010. szeptember 18-ig. A közléseket legkésőbb az előterjesztés részét képező törvényjavaslat elfogadásával egyidejűleg szükséges megtenni, ehhez pedig – a Rendelet végrehajtását érintő – jogalkotási feladatokat kell teljesíteni. A közlés tartalmaként – összhangban a törvényjavaslattal és a kormányhatározattal – a Rendelet 71. cikk (1) bekezdésének a)-h) pontjai vonatkozásában, sorrendben haladva a **következőket javasolja az előterjesztő:**

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés a) pont

A polgári ügyben hozott külföldi határozatok belföldi elismerése és végrehajtása tárgyában az adós lakóhelye – ennek hiányában az adós vagyonának fekvése – szerinti **megyei bíróságok székhelyén működő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság jár el a Vht. 16. § c) pontja alapján.** Ezeket a bíróságokat indokolt megjelölni a tartási rendelet alapján is, mint az exequatur-eljárásra (valamint azt követően a végrehajtás elrendelésére) hatáskörrel és illetékességgel rendelkező magyar bíróságokat.

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés b) pont

Az exequatur-eljárásban a Rendelet 33. cikke alapján a végrehajthatóság tárgyában hozott jogerős határozattal szemben igénybe vehető **rendkívüli jogorvoslat** is. A magyar jog szerint ilyen rendkívüli jogorvoslati eszköz a **felülvizsgálati kérelem.**

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés c) pont

A Rendelet 19. cikke szerinti feltételek fennállása esetén az eljárásban önhibáján kívül részt nem vett alperes az eljárás felülvizsgálatát kérheti, amely jogorvoslat a hazai jogban a **Pp. 260. § (2) bekezdésének d) pontja szerinti perújítási kérelmeknek felel meg.** Mivel a perújítási kérelem elbírálására hatáskörrel rendelkező, illetékes bíróságok **a tartási ügyben első fokon eljáró helyi bíróságok,** így indokolt ezeket a bíróságokat megjelölni.

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés d) pont

A Rendelet tekintetében a fent kifejtett indokok alapján **javasolt a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium megjelölése központi hatóságként.**

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés e) pont

A Rendelet szerint meg kell jelölni annak a **közüntézménynek** (vagy **egyéb szervnek**) a nevét, elérhetőségeit és tevékenységi körét is, **amely részére a központi hatóság a feladatai közül bizonyos részfeladatokat átadna.** Figyelemmel arra, hogy a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, mint központi hatóság a Rendeletben foglalt feladatait közvetlenül, illetve – az előterjesztésben részletezettek szerint a megfelelő szervek, hatóságok megkeresésével – közvetve el tudja látni, így ilyen szerv megjelölésére nem tesz az előterjesztő javaslatot; az előterjesztés 3. számú mellékletében ezért e pontnál közlés nem található.

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés f) pont

A tagállamnak meg kell jelölnie a **végrehajtás megtagadása vagy felfüggesztése** tárgyában (21. cikk) a kötelezett által benyújtott kérelem elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságait.

A végrehajtás 21. cikk szerinti megtagadására a végrehajtást elrendelő bíróság jogosult a Vht. 211. § (3) bekezdése alapján; ez az adós lakóhelye – ennek hiányában az adós végrehajtás alá vonható vagyonának helye – szerinti megyei bíróság székhelyén működő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság.

A végrehajtás 21. cikk szerinti felfüggesztésére a végrehajtást foganatosító bíróság jogosult a Vht. 48. § (8) bekezdése alapján; ez a végrehajtási ügyben eljáró bírósági végrehajtó székhelye szerint illetékes helyi bíróság.

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés g) pont

A másik tagállamban lefolytatandó végrehajtás érdekében a végrehajtási kérelemhez vagy a végrehajthatóvá nyilvánítási kérelemhez csatolni kell a tartási kötelezettségről szóló hiteles határozatot, illetőleg a határozatról – a Rendelet meghatározott mellékleteiben található formanyomtatványon kiállított – kivonatot, valamint annak a megkeresett tagállam nyelvére történt fordítását. A Rendelet 20., 28. és 40. cikke értelmében **a tagállamok megjelölhetnek egy vagy több nyelvet az EU intézményeinek hivatalos nyelvei közül, amely nyelven kitöltve e nyomtatványokat elfogadják a saját hivatalos nyelvükön kívül.** Tekintettel arra, hogy e **kivonatokat a magyar bírósághoz kell benyújtani,** az **indokolt,** ha e kivonatokat **csak magyar nyelvű fordítással ellátva** fogadjuk el. Közlésre csak abban az esetben lenne szükség, ha a magyaron kívül más nyelveken is elfogadná a magyar állam a kivonatokat. Mivel maga a Rendelet előírja, hogy a kivonatokat minden tagállamnak el kell fogadnia saját hivatalos nyelvén, így e vonatkozásban közlés megtétele nem szükséges; a 3. számú mellékletben ezért a g) pontnál sem szerepel nyilatkozat.

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés h) pont

A Rendelet 59. cikke határozza meg a **nyelvhasználat rendjét a központi hatóságok közötti együttműködésben**. Eszerint, a kérelem előterjesztését megelőző **megkereséseket** (53.cikk), illetve magukat a **kérelmeket** (a megfelelő formanyomtatványok kitöltésével) a **megkeresett tagállam hivatalos nyelvén vagy az EU intézményeinek hivatalos nyelvei közül a megkeresett tagállam által elfogadhatónak megjelölt más nyelven kell előterjeszteni**. Álláspontunk szerint indokolt lehet a kérelem-nyomtatványok és a megkeresések tekintetében a nyelvhasználati szabályok differenciált megjelölése. Miután a **kérelem-nyomtatványokat** az illetékes magyar bíróságokhoz kell benyújtani, ezért azok **magyar nyelven** való kitöltése lenne célszerű. Ezzel szemben az egyik **központi hatóság** másik központi hatósághoz intézett **megkeresését** – miután annak a bírósághoz, vagy más magyar hatóságokhoz való továbbítása nem szükséges – **angol és német nyelven is** érdemes lenne fogadni; ez az elv érvényesül egyébként jelenleg a központi hatóságok egymás közötti kapcsolattartása tekintetében is. A központi hatóságok egymás közötti kommunikációját illetően az angol mellett a német nyelv megjelölését az indokolja, hogy jelenleg az ügyek túlnyomó többségét Németországban és Ausztriában élő adósok elleni ügyek teszik ki. (A központi hatóságnál dolgozó munkatársak nyelvtudásától függően természetesen nincs akadálya annak sem, hogy a központi hatóságok az egymás közötti kapcsolataikban – esetileg – más nyelv használatában is megállapodjanak.)

Az előterjesztés **3. számú melléklete** rögzíti a Rendelet alkalmazásához szükséges, fenti tartalmú magyar tájékoztatások tartalmát. Figyelemmel arra, hogy a közlések részben összefüggnek a Rendelet alkalmazásához szükséges törvényi rendelkezésekkel, az előterjesztő azt követően javasolja a közlések megtételét, hogy a Kormány elfogadja az előterjesztés részét képező törvényjavaslatot és azt az Országgyűlés is megszavazza.

2. A tagállamoknak közlésük megküldése útján 2010. szeptember 18-ig tájékoztatniuk kell a Bizottságot hogy a hágai egyezményhez – az egyezmény által meghatározott kereteken belül – milyen fenntartásokat, nyilatkozatokat kívánnak tenni; ezeket majd az Európai Unió a megerősítő okirat letétbe helyezésekor összesítve teszi meg a hágai egyezmény letéteményese felé. Fentiekre tekintettel a tagállamoknak a fenti időpontig kell bejelenteniük az EU Bizottság felé a hágai egyezmény szerinti **központi hatóságukat**, illetőleg a központi hatóságuk nevét és elérhetőségét. Szintén ezen időpontig kell bejelenteni az EU Bizottság felé, ha a hágai egyezmény **nyelvhasználat**tal kapcsolatos 44. cikkéhez a tagállamok nyilatkozattal vagy fenntartással kívánnak élni. A hágai egyezménnyel kapcsolatos magyar nyilatkozatra, fenntartásra **a következőket javasolja az előterjesztő:**

Nyilatkozat a hágai tartási egyezmény 4. cikkének (3) bekezdéséhez:

A Rendeletre hasonlóan a hágai egyezmény szerint is a részes államok **csak egy központi hatóságot** jelölhetnek ki (kivéve a szövetségi államokat). A fentiekben kifejtett okokból a **Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium** (és azon belül a Nemzetközi Magánjogi Osztály) **központi hatóságként való kijelölését** tartja célszerűnek az előterjesztő a tartási rendelettel szoros kapcsolatban álló hágai tartási egyezmény céljaira is.

Fenntartás a hágai tartási egyezmény 44. cikk (3) bekezdéséhez:

Az egyezmény 44. cikk (3) bekezdése szerint **a központi hatóságok közötti kapcsolattartás a megkeresett állam hivatalos nyelvén, illetve angolul vagy franciául folyik**. A részes államok fenntartásban kizárhatják vagy az angol, vagy a francia nyelv használatát. Az **előterjesztő javasolja fenntartásként a francia nyelv használatának**

kizárását a központi hatóságok közötti kommunikációban. A francia nyelvterülettel kapcsolatos egyedi ügyek száma évek óta rendkívül csekély, és **bizonytalan** az is, **hogy a központi hatóságnál mindenkor biztosítható-e franciául beszélő munkatárs alkalmazása.** E fenntartás benyújtása nélkül előállhat az az eset, hogy a külföldi központi hatóságtól francia nyelven érkezett irat magyar nyelvre történő fordíttatásának költségeit a minisztériumnak kellene állnia, ha éppen nincs franciául beszélő munkatársa.

Az előterjesztés **4. számú melléklete** rögzíti a hágai egyezmény tekintetében a magyar nyilatkozat és fenntartás fentiek szerinti tartalmát.

Budapest, 2010. szeptember

2010. évi ... törvény
a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK tanácsi rendelet, továbbá a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. november 23-i hágai egyezmény végrehajtásának biztosítása érdekében szükséges törvénymódosításokról

1. A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet módosítása

1. §

A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Nmtvr.) 45. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A szülő és gyermek közötti családi jogi jogviszonyokra, így különösen a gyermek névviselésére, elhelyezésére, gondviselésére, törvényes képviselőtére és vagyonának kezelésére – a tartási kötelezettséget kivéve – a gyermek személyes joga irányadó.”

2. §

Az Nmtvr. 46. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„46. § Magyar állampolgár vagy Magyarországon lakó gyermek családi jogállására, illetőleg a közte és szülői között fennálló családi jogi jogviszonyokra – a tartási kötelezettséget ide nem értve – a magyar jogot kell alkalmazni, ha az a gyermekre nézve kedvezőbb.”

2. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény módosítása

3. §

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 10. §-a a következő h) ponttal egészül ki:

[A bírósági végrehajtást (a továbbiakban: végrehajtás) végrehajtható okirat kiállításával kell elrendelni. A végrehajtható okiratok a következők:]

„h) a 4/2009/EK tanácsi rendelet alapján kijelölt hazai központi hatóság által a tartásra kötelezett adatainak beszerzésére kiállított megkeresés.”

4. §

A Vht. 16. §-a a következő *l)* ponttal egészül ki:

[Végrehajtási lapot állít ki:]

„*l)* a 4/2009/EK tanácsi rendelet szerinti tartási ügyben, a 2007. november 23-án elfogadott, a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyv (a továbbiakban: hágai jegyzőkönyv) hatálya alá tartozó tagállamokban hozott bírósági határozat (perbeli egyezség) alapján az adós lakóhelye, székhelye – ezek hiányában az adós végrehajtás alá vonható vagyontárgyának helye – szerinti megyei bíróság székhelyén működő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság.”

5. §

A Vht. 23/B. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„23/B. § (1) Az okiratot végrehajtási záradékkal látja el a következő bíróság:

a) a 44/2001/EK tanácsi rendelet szerinti közokiratot az adós lakóhelye, székhelye – ezek hiányában végrehajtás alá vonható vagyontárgyának helye, külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe, illetve közvetlen kereskedelmi képviselte esetén a fióktelep, illetőleg a képviselő helye – szerinti megyei bíróság székhelyén működő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság,

b) a 2201/2003/EK tanácsi rendelet szerinti közokiratot a kötelezett, vagy a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti megyei bíróság székhelyén működő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság,

c) a 4/2009/EK tanácsi rendelet szerinti tartási ügyben a hágai jegyzőkönyv hatálya alá nem tartozó tagállamokban kiállított közokiratot az adós lakóhelye, székhelye – ezek hiányában az adós végrehajtás alá vonható vagyontárgyának helye – szerinti megyei bíróság székhelyén működő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság.

(2) Végrehajtási záradékkal látja el

a) a 805/2004/EK rendelet szerint európai végrehajtható okiratként hitelesített külföldi közokiratot az adós lakóhelye, székhelye – ezek hiányában az adós végrehajtás alá vonható vagyontárgyának helye, külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe, illetve közvetlen kereskedelmi képviselte esetén a fióktelep, illetőleg a képviselő helye – szerinti megyei bíróság székhelyén működő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság,

b) a 4/2009/EK tanácsi rendelet szerinti tartási ügyben a hágai jegyzőkönyv hatálya alá tartozó tagállamokban kiállított közokiratot az adós lakóhelye, székhelye – ezek hiányában az adós végrehajtás alá vonható vagyontárgyának helye – szerinti megyei bíróság székhelyén működő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság.”

6. §

(1) A Vht. 31/C. § (1) bekezdés a következő *e)* ponttal egészül ki:

[Az első fokon eljáró bíróság kérelemre kiállítja]

„e) a 4/2009/EK tanácsi rendelet I. és II. melléklete szerinti kivonatot.”

(2) A Vht. 31/C. § (2) bekezdés a) pontja helyébe a következő c) ponttal egészül ki:

[A közokiratot kiállító hatóság székhelye szerint illetékes helyi bíróság, ha pedig a közokiratot közjegyző állította ki, továbbá a közjegyző által hozott, marasztalást tartalmazó végzés és a közjegyző által jóváhagyott - a bírósági egyezséggel azonos hatályú - egyezség esetén a közjegyző kérelemre kiállítja]

„c) a 4/2009/EK tanácsi rendelet III. és IV. melléklete szerinti kivonatot,”

(3) A Vht. 31/C. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Az (1) bekezdés a), b) és e) pontja szerinti, valamint a (2) bekezdés a) és c) pontja szerinti tanúsítvány, igazolás és kivonat több alkalommal is kiállítható.”

7. §

A Vht. 37/B. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Nem kell kézbesítési megbízottat megjelölni a 861/2007/EK rendelet és a 4/2009/EK tanácsi rendelet szerinti határozat végrehajtására indult eljárásban.”

8. §

A Vht. 48. § (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) A végrehajtást foganatosító bíróság dönt az adósnak a 805/2004/EK rendelet 23. cikke, a 1896/2006/EK rendelet 23. cikke, a 861/2007/EK rendelet 23. cikke, valamint 4/2009/EK tanácsi rendelet 21. cikk (3) bekezdése szerinti kérelmről. A bíróság a 805/2004/EK rendelet 23. cikkének a) pontja, az 1896/2006/EK rendelet 23. cikkének a) pontja, valamint a 861/2007/EK rendelet 23. cikkének a) pontja szerinti kérelemnek a végrehajtás felfüggesztésével ad helyt.”

9. §

A Vht. 164. § a) pontja helyébe a következő (2) bekezdéssel egészül ki és a § jelenlegi szövegének számozása (1) bekezdésre változik:

„(2) A 4/2009/EK tanácsi rendelet szerinti tartási igény végrehajtására indult ügyben az ezen végrehajtási ügyre jutó végrehajtási költségeket a tartásdíj-követeléssel azonos sorrendben, de a 166. § szerinti egyéb költségeket megelőzően kell kielégíteni azzal, hogy a befolyt összegnek legfeljebb az 50%-a számolható el a végrehajtási költségekre.

10. §

A Vht. 186. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Biztosítási intézkedés rendelhető el e § alapján akkor is, ha a követelés olyan bírósági határozaton alapul, amelyet a 44/2001/EK tanácsi rendelet vagy a 4/2009/EK tanácsi rendelet alapján Magyarországon el kell ismerni. A biztosítási intézkedést a 16. § c) pontjában meghatározott bíróság rendeli el.”

11. §

A Vht. 187. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Biztosítási intézkedés rendelhető el e § alapján akkor is, ha a 44/2001/EK tanácsi rendelet vagy a 4/2009/EK tanácsi rendelet szerinti ügyben a kereseti kérelmet az Európai Unió másik tagállamának bíróságához nyújtották be. A biztosítási intézkedést a 16. § c) pontjában meghatározott bíróság rendeli el.”

12. §

A Vht. 210/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A bíróság

a) a 44/2001/EK tanácsi rendelet szerinti, a bírósági határozat (perbeli egyezség) és közokirat végrehajthatóságának megállapítására irányuló eljárás során – ha a 44/2001/EK tanácsi rendelet másképpen nem rendelkezik – és

b) a hágai jegyzőkönyv hatálya alá nem tartozó tagállamban, a 4/2009/EK tanácsi rendelet szerinti tartási ügyben hozott bírósági határozat (perbeli egyezség) és kiállított közokirat végrehajthatóságának megállapítására irányuló eljárás során – ha a 4/2009/EK tanácsi rendelet másképpen nem rendelkezik –

az e Fejezetben foglaltak szerint jár el.”

13. §

A Vht. a következő új XIV. fejezettel egészül ki és a jelenlegi XIV-XXII. fejezet számozása XV-XXIII. fejezetre módosul:

„XIV. FEJEZET

KÖZPONTI HATÓSÁGI MEGKERESÉS VÉGREHAJTÁSA A TARTÁSRA KÖTELEZETT ADATAINAK BESZERZÉSE ÉRDEKÉBEN

210/H. § (1) A 4/2009/EK tanácsi rendelet alapján kijelölt hazai központi hatóság által a tartásra kötelezett adatainak beszerzésére kiállított megkeresés (a továbbiakban e §-ban: megkeresés) alapján indult végrehajtás foganatosítására a végrehajtás foganatosításának közös szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni azzal, hogy az adóson a tartásra kötelezettet kell érteni.

(2) Végrehajtást kérőnek az állam minősül, amelynek nevében a központi hatóság jár el; a végrehajtás költségeit az állam viseli.

(3) Ha a központi hatóságnak nem áll rendelkezésére az adós belföldi lakóhelyére, tartózkodási helyére vonatkozó adat, a polgárok személyi adatait kezelő szervet keresi meg a

lakóhelyre vagy tartózkodási helyre vonatkozó adat beszerzése érdekében, és a beszerzett adat alapján küldi meg a megkeresést az illetékes végrehajtónak.

(4) A végrehajtó a megkeresést az adós megkeresésben megjelölt adatainak beszerzésével, a 47. § alkalmazásával teljesíti. A végrehajtható okirat az adós részére nem kerül kézbesítésre.

(5) A végrehajtás felfüggesztésének és szünetelésének nincs helye.

(6) A végrehajtó a megkeresés teljesítéséről a beszerzett adatok feltüntetésével jegyzőkönyvet készít, melyet megküld a központi hatóságnak.”

14. §

A Vht. 211. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A bíróság akkor is visszavonja a végrehajtási lapot vagy törli a végrehajtási záradékot, ha az adós kérelmére megállapítja, hogy

- a) a 805/2004/EK rendelet 21. cikke alapján a végrehajtás visszautasításának,
- b) az 1896/2006/EK rendelet 22. cikkének (1) bekezdése vagy a 861/2007/EK rendelet 22. cikkének (1) bekezdése alapján a végrehajtás elutasításának vagy
- c) a 4/2009/EK tanácsi rendelet 21. cikke (2) bekezdésének második albekezdése alapján a végrehajtás megtagadásának

feltételei fennállnak.”

15. §

„A” változat

A § elmarad.

„B” változat

A Vht. 255. § a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A fővárosi bírósági, illetőleg a megyei bírósági végrehajtó (a továbbiakban: megyei bírósági végrehajtó) foganatosítja a végrehajtást, ha a végrehajtandó követelés]

„a) a 10. § d)-h) pontjában felsorolt végrehajtható okiraton alapul, kivéve, ha a végrehajtási eljárásban kiszabott rendbírság behajtását a 45/A. § (5) bekezdése alapján az önálló bírósági végrehajtó végzi,”

16. §

A Vht. 317. § (2) bekezdése a következő g) ponttal egészül ki:

[E törvény]

„g) 16. §-ának *l*) pontja, 23/B. §-a, 31/C. §-a, 37/B. § (4) bekezdése, 48. §-ának (8) bekezdése, 164. §-ának (2) bekezdése, 186. §-ának (3) bekezdése, 187. §-ának (3) bekezdése, 210/A. §-a és 211. §-ának (3) bekezdése a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-ai 4/2009/EK tanácsi rendelet”

[végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg]

3. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosítása

17. §

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 57. § (1) bekezdés *m*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Illetékmentes a polgári ügyekben:]

„*m*) az önálló bírósági végrehajtónak az általa lefolytatott bírósági végrehajtási eljárással összefüggésben kezdeményezett eljárása; a belföldi végrehajthatóság megállapítása iránti eljárás a 44/2001/EK tanácsi rendelet, a 2201/2003/EK tanácsi rendelet és a 4/2009/EK tanácsi rendelet alapján; a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 31/C. §-a szerinti tanúsítvány, igazolás és kivonat kiállítása iránti eljárás,”

18. §

Az Itv. 103. §-a következő (2) bekezdéssel egészül ki:

„(2) E törvény 57. § (1) bekezdés *m*) pontja

a) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-ei 44/2001/EK tanácsi rendelet,

b) a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve a 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-ei 2201/2003/EK tanácsi rendelet,

c) a nem vitatott követelésekre vonatkozó európai végrehajtható okirat létrehozásáról szóló, 2004. április 21-i 805/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet,

d) a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-ai 4/2009/EK tanácsi rendelet

végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.”

4. A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény módosítása

19. §

A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jst.) 5. § (2) bekezdés a következő *g*) ponttal egészül ki:

[Jövedelmi és vagyoni helyzetére tekintet nélkül rászorultnak tekintendő az a fél, aki]

„g) a 4/2009/EK tanácsi rendelet 46. cikkében meghatározott jogosultként kér az 56. cikk szerinti eljárás lefolytatásához jogi segítséget.”

20. §

A Jst. a következő 90. §-sal egészül ki:

„90. § E törvény 5. § (2) bekezdés g) pontja a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-ai 4/2009/EK tanácsi rendelet 46. cikkének végrehajtásához szükséges rendelkezést állapít meg.”

5. Záró rendelkezések

21. §

(1) Ez a törvény 2011. június 18. napján lép hatályba.

(2) Hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az Nmtvr.

- a) 39. § (1) bekezdésében a „tartást” szövegrész,
- b) 39. § (4) bekezdésében az „a tartást és” szövegrész,
- c) 47. § és 56. §-a és
- d) 50. §-ában a „tartása” szövegrész.

22. §

E törvény a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-ai 4/2009/EK tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

23. §

E törvény 2011. június 19-én hatályát veszti.

A Kormány

.../2010. (....) Korm. határozata

a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK rendelet, továbbá a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. november 23-i hágai egyezmény szerinti központi hatósági feladatokat ellátó szerv kijelöléséről

1. A Kormány

a) a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet 49. cikk (1) bekezdése alapján a rendelet szerinti központi hatósági feladatokat ellátó szervként, továbbá

b) a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. november 23-i hágai egyezmény 4. cikk szerinti központi hatósági feladatokat ellátó szervként

a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumot jelöli ki.

2. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Tagállami (előzetes) közlések

a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK rendelethez

A Rendelet 71. cikk (1) bekezdésének *a)-h)* pontjai tekintetében a következő közlések megtétele indokolt az Európai Bizottság felé:

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés a) pont

Megyei bíróság székhelyén működő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság; a fellebbezések tárgyában a megyei bíróságok, Budapesten a Fővárosi Bíróság dönt (a bíróságok nevének és címének közlésével).

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés b) pont

Felülvizsgálati kérelem.

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés c) pont

A 19. cikk szerinti felülvizsgálati eljárásra az I. fokon eljáró helyi bíróság illetékes (a bíróságok nevének és címének közlésével).

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés d) pont

A Magyar Köztársaság Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériuma (1054 Budapest, Kossuth tér 4.).

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés e) pont

—

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés f) pont

A 21. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás esetében a megyei bíróság székhelyén működő helyi bíróság, Budapesten a Budai Központi Kerületi Bíróság, a 21. cikk (3) bekezdése szerinti eljárás esetében a végrehajtási ügyben eljáró bírósági végrehajtó székhelye szerint illetékes helyi bíróság (a bíróságok nevének és címének közlésével).

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés g) pont

—

Rendelet 71. cikk (1) bekezdés h) pont

Angol és a német nyelv (a központi hatóságok közötti kommunikációban, ideértve a központi hatóságokhoz intézett megkereséseket is), a kérelmezők kérelme benyújtására szolgáló formanyomtatványokat azonban magyar nyelven fogadja Magyarország.

4. számú melléklet
az IRM/IKSZFO-ID/1128/2010. számú előterjesztéshez

**Tagállami (előzetes) nyilatkozatok és fenntartások
a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló,
2007. november 23-i hágai egyezményhez**

A hágai egyezmény tekintetében az alábbi nyilatkozat és fenntartás megtétele indokolt az Európai Bizottság felé:

Nyilatkozat a hágai tartási egyezmény 4. cikkének (3) bekezdéséhez:

Az egyezmény központi hatósága a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (elérhetőségek)

Fenntartás a hágai tartási egyezmény 44. cikk (3) bekezdéséhez:

A Magyar Köztársaság fenntartja magának a jogot, hogy kizárja a francia nyelv használatát a központi hatóságok közötti kommunikációban.